

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruk- och fiskeministrarna) den 29 april
Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

Icke lagstiftande verksamhet

JORDBRUK

3. Snabba och strukturella åtgärder med anledning av den rådande krisen inom jordbrukssektorn: uppföljning av färdplaner

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Information från ordförandeskapet och kommissionen

Diskussion

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Som en följd av den nuvarande situationen i jordbrukssektorn kommer det att ske en uppföljande diskussion från föregående jordbruks- och fiskeministermöte om lämpliga åtgärder för att möta krissituationen inom jordbrukssektorn och tidsplan för det fortsatta arbetet.

Anledningarna till de omfattande protesterna från jordbrukare inom EU är flera och varierar till del mellan medlemsländerna. Grundläggande är ett missnöje med låg lönsamhet samtidigt som import och konkurrens sker med produkter som producerats under andra villkor än de som gäller i EU. Det finns även en stark kritik mot förslag till ny lagstiftning som innebär ökade kostnader kombinerat med omfattande regelverk och administration kopplat till bland annat miljö- och klimatområdet. I några länder är det framför allt nationella skatter och regler som varit den utlösande faktorn för demonstrationerna.

Europeiska rådet har efterfrågat åtgärder för att förenkla för jordbrukarna och för att stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan. Europeiska rådet har även efterfrågat åtgärder för att minska jordbrukarnas ekonomiska påfrestningar och vikten av att man säkerställer en regelbaserad och rättvis konkurrens globalt och på den inre marknaden.

Kommissionen har föreslagit flera förenklingar av regler kopplat till den gemensamma jordbrukspolitiken för att underlätta för jordbrukarna.

Kommissionen har även presenterat ett antal åtgärder i syfte att stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan. För att stärka lönsamheten har kommissionen presenterat ett förslag om att förlänga det tillfälliga ramverket för krisstöd som gör det möjligt att ge nationellt stöd till sektorer som påverkats negativt av kriget i Ukraina.

Vid jordbruksrådet förvänta kommissionen presentera en färdplan för det fortsatta arbetet följt av en diskussion om de åtgärder som föreslagits.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar att frågan om åtgärder för att stärka jordbrukets lönsamhet och konkurrenskraft lyfts på rådsmötet. Regeringen delar kommissionens utgångspunkt om vikten av att genomföra genomgripande förenklingar för jordbrukarna och att stärka konkurrenskraften och lönsamheten i jordbrukssektorn. Det är viktigt att vid sidan om kortsiktiga åtgärder även fokusera på åtgärder som kan stärka konkurrenskraften på längre sikt.

Den gemensamma jordbrukspolitiken är ett viktigt verktyg både för att stärka lönsamheten för jordbruket och för att möta miljö- och

klimatutmaningar. Det finns samtidigt behov av att göra politiken mer effektiv. De regler som finns kopplade till den gemensamma jordbrukspolitiken behöver bland annat vara flexibla för att kunna anpassas till lokala och regionala förhållanden. Det gäller även förslag till ny lagstiftning som följer av den gröna given.

Regeringen är positiv till att undersöka på vilka sätt jordbrukarens ställning i livsmedelskedjan kan stärkas och välkomnar att kommissionen tar fram olika förslag för att uppnå detta.

Ett konkurrenskraftigt och lönsamt jordbruk är en grundförutsättning för att nå livsmedelstrygghet men även för att vi ska kunna nå våra miljö- och klimatmål. Den gröna given handlar i grunden om att göra livsmedelskedjan mer hållbar inom alla tre dimensioner. Omställningen av jordbruket för att möta miljö- och klimatutmaningar behöver genomföras på ett sådant sätt att lönsamheten och konkurrenskraften samtidigt stärks.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 21 mars och samråd i EU-nämnden den 22 mars. Överläggning skedde även i miljö- och jordbruksutskottet den 21 mars om förslagen om förenkling av regler kopplat till GJP genom förändring av gällande rådsförordningar.

Fortsatt behandling av ärendet:

Många åtgärder som kommissionen föreslår kommer att hanteras genom delegerade akter eller förändrade riktlinjer. Förslaget om ändring av grundförordningar kopplat till den gemensamma jordbrukspolitiken förväntas godkännas i början av maj och gälla retroaktivt från den första januari i år.

Faktapromemoria: -

4. Handelsrelaterade jordbruksfrågor

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Information från kommissionen

Diskussion

Ansvarigt statsråd:

Johan Forssell

Förslagets innehåll:

En uppdaterad analys av framtida frihandelsavtals påverkan på jordbruks- och livsmedelssektorerna kommer att presenteras. Ett av studiens huvudbudskap är att EU:s kommande frihandelsavtal sammantaget gynnar dessa sektorer. De kommande frihandelsavtalen förväntas leda till stärkta exportmöjligheter och ökad produktion i EU av vissa produktkategorier av svenskt intresse såsom mejerivaror, griskött, drycker samt övriga livsmedel.

Återrapportering om WTO:s trettonde ministerkonferens (MC13) och vägen framåt kommer att ges av kommissionen. MC13 ägde rum mellan den 26 februari och den 2 mars och trots utdragna förhandlingar kunde ingen överenskommelse nås för jordbruket.

Kommissionen förväntas också lämna en uppdatering om EU:s pågående frihandelsavtalsförhandlingar. EU fortsätter sina förhandlingar med Australien, Indonesien och Indien även om framstegen har varit begränsade. Frihandelsavtalen med Chile respektive med Nya Zeeland förväntas träda i kraft under första halvan av 2024.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen prioriterar fortsatt det multilaterala samarbetet inom ramen för WTO. Regeringen stödjer likaså EU:s frihandelsavtalsförhandlingar för att främja svenska exportintressen av jordbruks- och livsmedelsprodukter samt samarbeten och åtaganden om bland annat klimat, miljö, människors och djurs hälsa vad avser jordbruksrelaterade frågor.

Regeringen välkomnar huvudslutsatsen att ökade exportmöjligheter till följd av frihandelshandelsavtal kan generera tillväxt, sysselsättning och mervärde för EU:s jordbrukssektor. Regeringen hade föredragit att hela ekonomin

omfattades av studien för att fullständiga slutsatser ska kunna dras vad gäller frihandelsavtals påverkan på EU.

En fråga som är kopplat till studien, även om den inte berörs av den, är eventuella krav på produktionsmetoder för importerade livsmedels- och jordbruksprodukter (s.k. spegelklausuler). Regeringen anser att sådana krav måste diskuteras från fall till fall för att fastställa om förslaget syftar till - och leder till - ökad hållbarhet samt är försvarbara i WTO. Syftet får inte vara att skydda inhemsk produktion. Ökade importkravs påverkan på utvecklingsländer och risken för motåtgärder mot EU-export bör beaktas.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Information inför MC13 och uppdatering om EU:s frihandelsavtal var föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 18 januari och samråd med EU-nämnden den 19 januari 2024. Analysen från år 2021 var föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 19 januari 2021 och samråd med EU-nämnden den 20 januari 2021 inför jordbruks- och fiskerådet den 25 januari 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

5. Årliga prestationsrapporter inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken

Ansvarigt statsråd:

Peter Kullgren

Förslagets innehåll:

Medlemsstaterna ska enligt bestämmelserna i den nya gemensamma jordbrukspolitiken, GJP, som gäller sedan 2023, varje år tillhandahålla en prestationsrapport om genomförandet av den strategiska GJP-planen under det föregående räkenskapsåret (som börjar den 16 oktober året innan stödåret och löper till den 15 oktober stödåret). I de årliga prestationsrapporterna ska kvalitativ och kvantitativ information om

genomförandet av den strategiska GJP-planen anges med hänvisning till ekonomiska data samt utfalls- och resultatindikatorer. Den första rapporteringen skedde under våren 2024 och rörde räkenskapsåret 2023, vilket var det första genomförandeåret för de strategiska planerna.

Kommissionen bedömer att det första årets rapportering varit framgångsrik. Alla medlemsstater har rapporterat inom tidsfristen senast den 15 februari 2024 (21 medlemsstater) eller inom den tidsfrist som angivits efter att en utökad tidsfrist begärts (av sex medlemsstater), till senast 1 mars 2024. Av rapporterna som skickats in kunde kommissionen acceptera 25 medan tre medlemsstater via observationsmeddelanden från kommissionen fick möjlighet att korrigera sina rapporter. Sverige rapporterade inom tidsfristen och kommissionen har inte begärt några korrigeringar av rapporten.

Omfattningen av vårens rapportering har påverkats av att utbetalningarna från medlemsstaterna varit begränsade under räkenskapsåret 2023. Inga direktstöd utbetalades under perioden medan vissa utbetalningar redovisades för sektorsinterventioner och landsbygdsutveckling.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen är positiv till den nya genomförandemodell som infördes i den senaste reformen. Den nya modellen ger mer utrymme för medlemsstaterna att, baserat på behov och förutsättningar, utforma sina system för en enklare och mer effektiv administration och stödhantering. Regeringen ser modellen som en bra grund att bygga vidare på även om justeringar kommer att behövas för att förenkla och effektivisera för att på ett bättre sätt kunna fullfölja syftet med modellen.

Regeringen anser att den årliga prestationsrapporten är en viktig del i den nya genomförandemodellen. Ytterligare förbättringar behöver göras av rapporteringen i syfte att förenkla och effektivisera. Regeringen anser därtill att kommissionen inför nästa års rapportering behöver ge medlemsstaterna bättre förutsättningar i förhållande till den första rapporteringen.

Regeringen bedömer att det är för tidigt att säga om åtgärderna i den strategiska planen har gjort det möjligt att motsvara förväntningarna från interventionslogiken i planerna. På längre sikt bedömer regeringen att det

kommer att vara nödvändigt att kunna anpassa planen till utmaningar och förutsättningar som inte var kända när interventionerna togs fram. Det är viktigt att medlemsstaterna ges tillräcklig flexibilitet för att kunna göra den typen av anpassningar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -